

אי־דאות. מאות מיליונים של אזרחים סובייטים בהמתוה לבאות

72 שנה אחרי המהפכה, אפשר לאכול במוסקווה חומוס

ישראלי. לא חומוס מקורי, רק קופסה של „תלמה“, אבל בכל זאת חומוס. איך

חי פועל במולדת הסוציאליזם? ענת סרגוסטי לא פגשה פועלים מאושרים

שבוע בגן-עדן

אנשי משרד־התרבות להתנער מהבטחה זו וניסו לשכנע אותנו להישאר בגרוזיה עד למועד טיסתנו בחזרה ארצה.

הם סיפרו לנו שיש בעייה עם בתי־המלון במוסקווה. אלה שייכים כולם למישרד־התיירות הסובייטי. תייר אינו יכול להזמין על דעת עצמו חדר במלון, אלא באמצעות מישרד־התיירות, ואז הוא נאלץ לשלם סכום של 100-140 דולר ללילה לאדם בחדר במלון.

סכום גבוה לכל הדיעות, בעיקר שאין אלה מלונות־פאר כמו־בניס המי קובלים במערב. הם אמרו שממשלת גרוזיה תאלץ לשלם סכומים אלה במטבע זר, שאינו מצוי בקופתה.

וזהו תופעה כוללת נוספת בכרית־המועצות: הרעב למטבע זר. ואחת הדרכים להוציא מטבע זר מתיירים היא בתי־המלון.

לא נכנענו לקשיים ולהפצרות והחלטנו לנסוע למוסקווה גם ללא סידורי־לינה.

מנמלי־התעופה נסענו לבניין המישלחת הישראלית בעיר. ושם, בעזרת הטלפון, קצת קשרים וחברים, הצלחנו למצוא מקום־לינה לכל הקבוצה.

נמו בדרום תל־אביב

בחלקי נפלה מישפחה רוסית הגרה במרכז מוסקווה. בעיר שבה יש תישעה מיליון תושבים, ושהמרחק בה מקצה לקצה הוא 60 קילומטר, מרכז העיר הוא בהחלט דבר גדול. למישפחה, כך נאמר לי, יש חדר וחצי נוספים, ליד הדירה שבה הם מתגוררים.

ביקור הטוף במכולת שמתחת לבניין היה מביך. לא היה שם דבר ראוי לקנייה, או מעורר תיאבון.

חריה־מדרגות מוזנח וחשוך, מזכיר חריי־מדרגות אפלים בדרום

„אין בדירה מיקלחת.

צריך לצאת למיסדרון

הארון ולהשתמש

במיקלחת המשותפת”

דבר הראשון שעשיתי מייד אחרי שנחתתי בקופנהאגן כררכי לחזרה לארץ מברית־המועצות, היה ללכת לאכול מקרו־נלד (המבורגר אמריקאי) עם צ'יפס וקוקה־קולה. ולמחרת, בשעות שלפני ההמראה לא־רץ, הלכתי לשבוע מחנויות ברחוב־ההליכה של קופנהאגן.

אני לא זוכרת נסיעה שבה הייתי כלי־כך רעבה לחנויות, כמו אחרי הטיול הזה בכרית־המועצות. אני לא זוכרת נסיעה שבה אחד הדברים שהכי התגעגעתי אליהם היה ג'אנק־פוד. אני לא זוכרת נסיעה שבה כלי־כך התגעגעתי לאור־החשמל, כמו כנסיעה הזאת.

הגענו למוסקווה אחרי ביקור בן שבועיים ברפובליקה של גרוזיה. אין ספק שמוסקווה, לעין מערבית, היא בכחינת שוק. שוק תרבותי, שוק אופנתי, שוק מנטלי, שוק של הבנה וראייה — בגלל העובדה הפשוטה שהכל שם שונה ואחר ממה שראינו בגילימ.

להגיע למוסקווה מטביליסי, בירת גרוזיה, הוא שוק מסוג אחר לגמרי, מורכב יותר. מהרבה בחינות הרגשתי שעברתי מארץ מיוזרחת לארץ אירופית. מוסקווה, מבחינות רבות, היא עיר אירופית גדולה.

נחתנו במנמלי־התעופה לטיסות פנימיות. מקום הומה אדם, מיוזרדות וטיסות. אל המקום הזה מגיעים מכל רחבי ברית־המועצות הענקית. מייד וודותיהם של התיירים מגיעות למקום מיוחד, השייך למישרד־התיירות הסובייטי. שם, בקצה הטרמינל, יש חנות־מזכרות, המוכרת את מרכולתה בדולארים (והמחירים יקרים), שם יש כורסות־ישיבה, שם יש טלפון ציבורי, שבו השיחות בתוך העיר הן בחינם, בחוץ עומדת שורת מוניות, שבהן אפשר להשתמש ללא עמידה ארוכה בתור, כל זה בניגוד לטרמינל הרגיל.

מישרד־התרבות הגרוזי, שהזמין ומימן את שהייתנו בגרוזיה, היה אמור לממן ולארגן גם שהייה של ימים אחרים במוסקווה. כרגע האחרון ניסו